

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО ПОСАД МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ ОПЕРАТИВНОГО ТА СТРАТЕГІЧНОГО РІВНІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

У статті теоретично систематизовано підхід і напрями реформування військової освіти, зокрема підготовки управлінських кадрів для вітчизняної військової медицини на основі процедур і стандартів НАТО та потреб кадрового її реформування в Україні.

Поняття «стандарту НАТО» у військовій освіті є доволі розмитим, тому його застосування більш доречно у питаннях досягнення рівня підготовки військових фахівців найбільш боєдатних армій країн Альянсу.

У статті проаналізовано підхід до системи підготовки керівних кадрів військової медицини в Україні на даному етапі.

Проблема військової освіти є цілком на часі та становить важливу складову сектору безпеки і оборони України, яка забезпечує Збройні Сили України та інші військові формування держави підготовленими кадрами. Військова система освіти має у своєму складі університети, академії, військові інститути (зокрема, у складі цивільних університетів), військові коледжі, факультети і кафедри військової підготовки, які здійснюють відповідну підготовку військових кадрів.

Війна на Сході країни зумовила актуалізацію питання підвищення якості і ефективності організаційно-управлінської діяльності у сфері військової медицини України. У цьому аспекті є вагомим питання реформування системи військової освіти у напрямку її змістовних і структурних змін для фахової підготовки професійних кадрів, впровадження в освітній процес процедур і стандартів НАТО, інтеграції у загальнодержавну систему освіти з практичним узгодженням кваліфікаційних вимог до посад медичних фахівців оперативного та стратегічного рівня.

Професійні обов'язки є фундаментом на якому будується професійний розвиток кожного офіцера у армії.

У більшості країн-членів НАТО переважає професійна військова підготовка, а не військова освіта, що зумовлюється малою чисельністю збройних сил і невеликим державним замовленням.

Ключові слова: державне регулювання, підготовка, військово-медичні кадри, медична сфера, керівник, управлінець, кваліфікаційні вимоги.

Постановка проблеми. Актуалізація питання підвищення якості і ефективності організаційно-управлінської діяльності у сфері військової медицини України обумовлена війною на Сході країни. У цьому аспекті вагомим є питання реформування системи військової освіти у напрямку її змістовних і структурних змін для фахової підготовки відповідних кадрів, впровадження в освітній процес процедур і стандартів НАТО, інтеграції у загальнодержавну систему освіти з практичним узгодженням кваліфікаційних вимог до посад медичних фахівців оперативного та стратегічного рівня.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання кваліфікаційних вимог до посад медичних фахівців оперативного та стратегічного рівнів Збройних Сил України (далі – ЗС України) ніхто фахово не досліджував, окрім доктора наук з державного управління, колишнього міністра оборони України С. Т. Полторака [4], який безпосередньо очолював започаткування цього реформаційного процесу.

Формулювання цілей статті. У статті автор ставить перед собою завдання систематизувати хід і напрями реформування військової освіти, зокрема підготовки управлінських кадрів

для вітчизняної військової медицини на основі процедур і стандартів НАТО та потреб структурно-кадрового її реформування в Україні.

Виклад основного матеріалу. Система військової освіти становить важливу складову сектору безпеки і оборони України, яка забезпечує ЗС України та інші військові формування держави підготовленими кадрами. Вона інтегрована у загальнодержавну систему освіти і має у своєму складі університети, академії, військові інститути (зокрема, у складі цивільних університетів), військові коледжі, факультети і кафедри військової підготовки. Колишній міністр оборони України С. Т. Полторак зазначає, що військову освіту потрібно розглядати за двома основними аспектами:

- отримання фундаментальних знань і навичок у навчальному закладі;
- розвиток і закріплення цих знань та навичок у процесі виконання функціональних обов'язків на посаді у військах через систему курсової підготовки перед призначенням на нові посади.

Він зазначає, що у більшості країн-членів НАТО переважає професійна військова підготовка, а не військова освіта, що зумовлюється малою чисельністю збройних сил і невеликим державним замовленням. Поняття «стандарту НАТО» у військовій освіті є доволі розмитим, тому його застосування більш доречно у питаннях досягнення рівня підготовки військових фахівців найбільш боєздатних армій країн Альянсу [4, С. 3].

Рішенням Міністра оборони № 7530/з/3 від 5 липня 2018 р. визначена низка нових завдань з удосконалення системи вищої військової освіти в Україні, зокрема:

- перехід з країнами НАТО на більш сумісну триступеневу систему рівнів військової освіти (тактичний, оперативний і стратегічний рівні);
- запровадження діяльності «школи оборонного менеджменту» та «школи лідерства» як складових професіоналізації освіти;
- перегляд кваліфікаційних вимог і штатно-посадових категорій до військових посад офіцерського складу стосовно здобуття освітніх ступенів («бакалавр», «магістр») та рівнів військової освіти;
- опрацювання механізмів мотивації на здобуття офіцерами освітніх (освітньо-наукових, наукових) ступенів на всіх рівнях військової освіти;
- перегляд змісту освіти й фахової підготовки, наполегливе впровадження в освітній процес процедур і стандартів НАТО.

На виконання цього рішення у Міністерстві оборони України за участю керівного складу ВНЗ (вищих навчальних закладів) напрацьовані конкретні пропозиції, які є предметом поступового впровадження у практичну діяльність органів військового управління та керівництва ВНЗ:

– запланована зміна системи рівнів військової освіти передбачає введення стратегічного (на заміну оперативно-стратегічного) та оперативного (на заміну оперативно-тактичного) рівнів військової освіти зі збереженням тактичного рівня. Це більшою мірою відповідатиме призначенню та побудові органів управління у ЗС України;

– наявну систему перепідготовки та підвищення кваліфікації військових кадрів буде перетворено на «школу оборонного менеджменту» (на вищих академічних курсах) та «школу лідерства» (на основі курсів підвищення професійної кваліфікації) з упровадженням курсів лідерства на кожному рівні військової освіти; посиленням мовної підготовки, інтегруванням підготовки військових фахівців за кордоном у національну систему перепідготовки та підвищення кваліфікації (проект «школи оборонного менеджменту» передбачає створення пілотного курсу, який охоплюватиме такі модулі: оборонне планування на основі спроможностей; демократичний цивільний контроль; стратегічні комунікації; виховання доброчесності та запобігання корупції; проектний і кадровий менеджмент; менеджмент оборонних технологій, а в основу майбутнього курсу будуть покладені чинні програми Вищих академічних курсів, оновлені за участю представників Академії оборони Великої Британії, де їхні випускники отримують відповідний сертифікат);

– передбачене розмежування військових посад осіб офіцерського складу, які потребують наявності компетенцій, що відповідають освітнім ступеням «бакалавр» або «магістр» за відповідними рівнями військової освіти та спеціальностями;

– удосконалюється порядок отримання стратегічного рівня військової освіти, шляхом здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальностями «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» і «Публічне управління та адміністрування» або проходження «лідерського курсу» стратегічного рівня (випускники отримуватимуть свідоцтво (сертифікат) офіцера стратегічного рівня, підготовка яких буде сконцентрована у Національному університеті оборони України;

– упроваджується новий порядок отримання оперативного рівня військової освіти (з видачею відомчого сертифіката або свідоцтва) для офіцерів, які здобули ступінь «магістр» на тактичному рівні або мають науковий (освітньо-науковий) ступінь доктора наук (доктора філософії або кандидата наук) і після проходження «лідерських курсів» тактичного рівня (бригада-полк) та оперативного рівня вони отримуватимуть сертифікат офіцера оперативного рівня і диплом «магістра» за однією з таких спеціальностей: військове управління (за видами Збройних Сил); забезпечення військ (сил); озброєння та військова техніка;

– на тактичному рівні передбачено переглянути терміни здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» (збільшення до 3,5–4 років) тактичної спрямованості (рота – батарея – ланка – корабель), а з метою апробації лідерських курсів цього рівня на базі Національної академії Сухопутних військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного у серпні 2018 р. розпочато пілотний проект з набору громадян, які мають освітній ступінь не нижчий, ніж «бакалавр», для підготовки (у термін до 12 місяців) до проходження військової служби за контрактом на первинних офіцерських посадах [4, С. 8-9].

Кваліфікаційні вимоги до посад медичних фахівців оперативного та стратегічного рівня у ЗС України передбачають не лише фахові медичні кваліфікаційні характеристики, визначені у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників [1], в якому вказані відповідні характеристики для цивільних працівників, але й кваліфікаційні вимоги, властиві для військової освіти, яка, безумовно, інтегрована у загальнодержавну систему освіти України.

Відповідно до класифікації професій, зазначених у Національному класифікаторі України [5], за галузевим спрямуванням (стосовно охорони здоров'я) професії поділяють на такі класи: керівники, професіонали, фахівці та технічні службовці. Відповідно до класифікатора керівники професії у сфері охорони здоров'я пов'язані з визначенням та формуванням державної політики у галузі охорони здоров'я, його законодавчого регулювання, вищого державного управління, керівництва підприємств і об'єднань підприємств, установ, організацій та їхніх підрозділів незалежно від форм власності і видів економічної діяльності. Від працівника кваліфікації лікаря

вимагається спеціалізація з організації охорони здоров'я та відповідних спеціальних знань і навичок, які необхідні для виконання різноманітних управлінських функцій.

Управлінці у розвинутих країнах світу – це фахівці з економічною і юридичною освітою – медичні менеджери, а в Україні переважна більшість відповідних управлінців – фахівці без досвіду та навичок управління, які мають виключно медичну освіту, зокрема й у сфері військової медицини.

Медичні менеджери поділяються на управлінців загальної кваліфікації та управлінців-спеціалістів. На управлінців загальної кваліфікації покладається відповідальність за загальне управління медичним закладом, а на управлінців-спеціалістів – ефективне управління специфічними напрямками: аналіз управлінських рішень та стратегій, зокрема у системі військової медицини, фінансів і складання бюджету, управління людськими ресурсами [6].

З огляду на це потрібно зазначити, що у системі військової медицини існують вагомі особливості щодо підготовки керівних кадрів. Якщо медичну освіту можна отримати у цивільних навчальних закладах, то набуті управлінських прав у військовій медицині, починаючи з 10-х рр. ХХІ ст., вже неможливо.

В Українській військово-медичній академії з цією метою у 2012 р., на кафедрі організації медичного забезпечення збройних сил, розпочата підготовка офіцерів військового управління оперативно-тактичного рівня за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр військового управління». Наказом Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2019 р. № 724 був затверджений стандарт вищої освіти за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)», галузь знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» для другого (магістерського) вищого рівня освіти [2]. В освітній кваліфікації має зазначатись вид або рід ЗС України, а у професійній кваліфікації – «офіцер оперативного рівня». Офіцери відповідної кваліфікації отримують право на подальше здобуття вищої військової стратегічної освіти. Цікавим є те, що в освітній кваліфікації не передбачено офіцера оперативного рівня у військовій медицині. У ній зазначається, що градацію освітніх кваліфікацій здійснено за видами і родами ЗС України та інших військових формувань (на підставі цього стандарту до них військова медицина не належить). За цим

освітнім стандартом підготовка управлінців у військовій медицині здійснюється на підставі професійної кваліфікації, тобто військовий медик готується як офіцер оперативно-тактичного рівня із ступенем вищої освіти – магістр (сьомий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій), який може здійснювати управлінську діяльність закладами військової медицини у будь-яких видах і родах ЗС України.

Предметна область цього стандарту за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» складається з трьох компонентів:

1. Взаємний вплив начальників і підлеглих та колег: мала група (військовий підрозділ), група (військова частина).

2. Експлуатація і бойове застосування озброєння та військової техніки (матеріальних ресурсів у військовій медицині).

3. Створення та читання знакових систем (схеми, цифри, умовні позначки, формули, слова, шифри, коди, таблиці).

Передбачається співвідношення цих компонентів (60:10:30) для оперативного і (20:50:30) – для тактичного рівня підготовки. Офіцери оперативно-тактичного рівня несуть особисту та професійну відповідальність за свої дії на рівні підрозділу, яким вони управляють. Теоретичним змістом його управлінської та професійної кваліфікації є поняття, концепції, принципи і методи, які використовуються для управління військовими частинами (підрозділами) у повсякденній діяльності та у ході їх бойового застосування, планування і прогнозування ефективності цих дій (зокрема у військовій медицині). Вони мають оволодіти методами, методиками та технологіями військової кібернетики, системного аналізу та дослідження операцій для вирішення завдань військового (у тому числі медичного) управління; поглибити навички застосування штатного матеріального ресурсу підрозділу, управління яким здійснюється.

Офіцери оперативно-тактичного рівня мають право на продовження навчання за програмами підготовки докторів філософії (восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій), який передбачає вже стратегічний рівень управління військовими підрозділами, зокрема частиною чи всією сферою військової медицини.

Зміст компетенцій офіцера оперативно-тактичного рівня також має три складові:

– інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні завдання і проблеми,

які виникають у військовому підрозділі, яким управляє офіцер, що характеризуються інноваційністю та невизначеністю;

– загальні компетентності: здатність абстрактно мислити та аналізувати події і інформацію; застосовувати знання на практиці, особливо в умовах невизначеності; уміння планувати свою діяльність і приймати обґрунтовані рішення у складних і непередбачуваних умовах; спроможність діяти соціально відповідально, спілкуватися іноземною мовою та продовжувати постійне навчання;

– професійні компетентності: знання і розуміння стандартів підготовки органів військового управління, бойових можливостей військових частин, основ, прийомів і способів організації різних видів взаємодії військових частини, ефективно використовувати різні способи комунікацій у різних ситуаціях, застосовувати на практиці різні теорії навчання військовому управлінню, бути наставником для молодших колег;

– професійні компетентності оперативно-тактичного рівня підготовки: здатність планувати, організовувати та здійснювати бойове застосування ввіреної військової частини, здійснювати управління військовою частиною та її навчально-бойовою діяльністю; діяти у складі органів військового управління, спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня; а також володіти знанням і розумінням основ міжнародного співробітництва у контексті застосування процедур та стандартів НАТО;

– професійні компетентності тактичного рівня підготовки: знання та розуміння конструкції і правил безпечної експлуатації матеріально-технічного забезпечення підрозділу; понять, методів, прийомів картографії, метеорології та навігації на рівні, що є достатнім для визначення місцеположення підрозділів, організувати та управляти їх навчально-бойовою діяльністю [2, с. 8-10].

Зміст компетенцій має корелюватися з результатами навчання.

Отже, стандарт вищої освіти за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» для другого (магістерського) рівня вищої освіти окреслює вимоги до керівного корпусу військових медиків з точки зору системи військового управління.

Стандарти до кваліфікаційних вимог керівників у системі військової медицини з точки зору їх медичної специфіки визначені у Довід-

нику кваліфікаційних характеристик професій працівників (випуск 78. Охорона здоров'я), де у розділі «Керівники» окреслені кваліфікаційні вимоги до таких категорій управлінців-медиків, тобто визначені їхні головні завдання, обов'язки та обсяг знань, якими вони повинні володіти:

– *генеральний директор (завідувач) закладу охорони здоров'я* (кваліфікаційні вимоги: до 1 січня 2022 р. – вища освіта II рівня за ступенем магістра спеціальності галузі знань «Управління та адміністрування» або «Публічне управління та адміністрування», «Право», «Соціальні та поведінкові науки», «Гуманітарні науки», «Охорона здоров'я» та спеціалізацією «Організація і управління охороною здоров'я»);

– *головний державний санітарний лікар* (кваліфікаційні вимоги: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Медицина». Проходження інтернатури за однією зі спеціальностей медико-профілактичного профілю за спеціалізацією «Організації і управління охороною здоров'я». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката лікаря-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом – не менше 5 років);

– *заступник генерального директора (завідувача) закладу охорони здоров'я* (кваліфікаційні вимоги: вища освіта II рівня за ступенем магістра спеціальності галузі знань «Управління та адміністрування» або «Публічне управління та адміністрування» чи «Право» або за спеціальністю «Економіка» галузі знань «Соціальні та поведінкові науки». Стаж роботи за фахом не менше 5 років. Вони поширюються на всіх заступників відповідно до спеціалізації делегованих йому повноважень з економічних, адміністративно-господарських, правових питань тощо);

– *головна медична сестра (медбрат)* (кваліфікаційні вимоги: професійна освіта (молодший спеціаліст) або вища освіта (молодший бакалавр, бакалавр, магістр), галузь знань «Охорона здоров'я», спеціальність «Медсестринство», спеціалізації: «Сестринська справа», «Лікувальна справа», «Акушерська справа». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення тощо). Стаж роботи за фахом не менше 5 років);

– *завідувач аптеки* (кваліфікаційні вимоги: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Фармація», спеціальніс-

тю «Фармація». Проходження інтернатури за спеціальністю «Провізор загального профілю» з наступною спеціалізацією за фахом «Провізор-організатор». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката провізора-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом – не менше 5 років);

– *завідувач аптечної бази* (кваліфікаційні вимоги: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Фармація», спеціальністю «Фармація». Проходження інтернатури за спеціальністю «Провізор загального профілю» з наступною спеціалізацією за фахом «Провізор-організатор». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката провізора-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом – не менше 5 років);

– *завідувач контрольно-аналітичної лабораторії* (кваліфікаційні вимоги: повна вища освіта (спеціаліст, магістр) за напрямом підготовки «Фармація», спеціальністю «Фармація». Проходження інтернатури за спеціальністю «Провізор загального профілю». Підвищення кваліфікації (курси удосконалення, стажування, передатестаційні цикли тощо). Наявність сертифіката провізора-спеціаліста та посвідчення про присвоєння (підтвердження) кваліфікаційної категорії з цієї спеціальності. Стаж роботи за фахом – не менше 5 років);

– *завідувач структурного підрозділу закладу охорони здоров'я* (кваліфікаційні вимоги: вища освіта II рівня за ступенем магістра у галузі знань «Охорона здоров'я»; проходження інтернатури за однією зі спеціальностей медичного профілю з наступною спеціалізацією за профілем структурного підрозділу. Стаж роботи за фахом – не менше 3 років) [3].

У цьому річизці вагомим значенням набуває сумісний наказ трьох міністерств (Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України), який затвердив інструкцію щодо організації військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу медичної служби, що має здійснюватися на кафедрах медицини катастроф та військової медицини вищих медичних навчальних

закладів або в Українській військово-медичній академії [7]. Одна з провідних цілей цього наказу – надати військову підготовку для професійних медиків на базі визначених Генеральним штабом ЗС України військових частин для перспектив якісного організаційно-кадрового забезпечення системи військової медицини в особливий період.

Українська військово-медична академія – це єдиний вищий військово-медичний заклад післядипломної освіти, що дає можливість громадянам України отримати лікарську спеціальність, на основі раніше отриманої у медичному закладі освіти і підготовку їх до служби на посадах кадрових офіцерів медичної служби. На Факультет підготовки військових лікарів приймаються громадяни України – випускники вищих медичних навчальних закладів України, які мають звання офіцерів медичної служби запасу і виявили бажання проходити військову службу у Збройних Силах України, а також військові лікарі з числа офіцерів медичної служби ЗС України [8]. У 2012 р. на кафедрі організації медичного забезпечення збройних сил розпочата підготовка офіцерів військового управління оперативно-тактичного рівня за освітньо-кваліфікаційним рівнем «Магістр військового управління».

Висновки. Таким чином, поряд з реформуванням ЗС України за стандартами НАТО, структурно-кадрових змін у військовій медицині ЗС України, відбувається реформування і військової освіти щодо підготовки управлінських кадрів, зокрема для системи військової медицини. Реформування системи військової освіти, а отже, й у сфері підготовки управлінських кадрів для військової медицини, відбувається в декількох напрямках:

1. Перехід на триступеневу систему освіти (на тактичному, оперативному та стратегічному рівнях).

2. Перегляд змісту освіти та фахової підготовки, впровадження в освітній процес процедур і стандартів НАТО.

3. Інтеграція військової освіти у загальнодержавну систему освіти.

4. Практичне узгодження кваліфікаційних вимог до посад медичних фахівців оперативного та стратегічного рівня у ЗС України передбачає не лише фахових медичних кваліфікаційних характеристик, але й кваліфікаційних вимог, властивих для військової освіти.

5. Професіоналізація військової освіти шляхом запровадження діяльності «школи оборонного менеджменту» та «школи лідерства».

6. Перегляд кваліфікаційних вимог і штатно-посадових категорій до військових посад офіцерського складу стосовно здобуття освітніх ступенів «бакалавр», «магістр» та рівнів військової освіти.

7. Впровадження у практику кваліфікаційного стандарту за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)».

Список використаної літератури:

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. URL: <https://jobs.ua/dkhp>
2. Про затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 253 «Військове управління (за видами збройних сил)» для другого (магістерського) рівня вищої освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 24 травня 2019 р. № 724/ Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/05/28/253-viyskove-upravlinnya-za-vidami-zbroynikh-sil-magistr.pdf>
3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78. Охорона здоров'я. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MOZ5907>
4. Полторак С. Т. Трансформація системи військової освіти України на шляху до досягнення стандартів НАТО. URL: <https://www.google.ru/search?q=%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%BA+%D0%A1>
5. Національний класифікатор України. Класифікатор професій ДК 003:2010 : наказ Держспоживстандарту України від 28 липня 2010 р. № 327, чинний від 1 листопада 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text>
6. Health CareAdministrator. Retrieved 11 September 2012. URL: www.mshealthcareers.com/careers.healthcareadmin.htm
7. Про затвердження Інструкції про організацію військової підготовки громадян України за програмою підготовки офіцерів запасу медичної служби : Наказ Міністерства оборони України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства освіти і науки України від 20 червня 2016 р. № 322/631/709. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE29200.htm
8. Ходоровський А. Військово-медична освіта в Україні. URL: <https://mil.in.ua/uk/viyskovo-medychna-osvita-v-ukrayini/>

Furdyk V. D. Qualification requirements for positions of medical specialists of operational and strategic levels of the Armed Forces of Ukraine

The article theoretically systematizes the approach and directions of reforming military education, in particular the training of management personnel for domestic military medicine on the basis of NATO procedures and standards and the needs of personnel reform in Ukraine.

The concept of "NATO standards" in military education is rather vague, so its application is more appropriate in terms of achieving the level of training of military specialists of the most capable Allied armies.

The article analyzes the approach to the system of training of military medical personnel in Ukraine at this stage. The problem of military education is quite timely and is an important component of the security and defense sector of Ukraine, which provides the Armed Forces of Ukraine and other military formations of the state with trained personnel. The military education system consists of universities, academies, military institutes (in particular, civilian universities), military colleges, faculties and departments of military training that provide appropriate training for military personnel.

The war in the East of the country caused the actualization of the issue of improving the quality and efficiency of organizational and managerial activities in the field of military medicine in Ukraine. In this aspect, the issue of reforming the military education system in the direction of its substantive and structural changes for professional training, introduction of NATO procedures and standards in the educational process, integration into the national education system with practical harmonization of qualification requirements for operational and strategic medical specialists is important. Professional responsibilities are the foundation on which the professional development of every officer in the army is built.

In most NATO member countries, professional military training prevails over military education, due to the small size of the armed forces and the low level of government procurement.

Key words: *state regulation, training, military medical personnel, medical sphere, head, manager, qualification requirements.*